

вдосконалення відповідальності за правопорушення у сфері лісокористування та протидії незаконному обігу деревини» (01.09.2023). Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1954539> (дата звернення: 26.05.2024).

3. Пояснювальна записка до проекту Закону «Про внесення змін та доповнень до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вдосконалення відповідальності за правопорушення у сфері лісокористування та протидії незаконному обігу деревини» (04.09.2023). Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1954541>

Шишкарьова О.Г. викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Кропивницький

Медіація в Україні: переваги, виклики, перспективи

Конфлікти та спори є невід'ємним явищем суспільства, оскільки в реальному житті неможливо уникнути суперечностей. Водночас, суспільство знаходить шляхи їх вирішення і медіація є одним з ефективних способів врегулювання конфліктів (спорів). Звертаючи увагу на етимологію терміна «медіація» (від лат. *mediare* – бути посередником), слід дійти висновку, що її ототожнюють із посередництвом між певними суб'єктами.

Закон України «Про медіацію» визначає медіацію як позасудову добровільну, конфіденційну, структуровану процедуру, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів [1].

Відтак, медіацію можна визначити також як альтернативне вирішення спорів. Термін «альтернативне вирішення спорів» був введений у США з метою охоплення всіх позасудових механізмів розв'язання конфліктів. Ця альтернатива традиційним судовим процедурам спрямована на полегшення навантаження на судову систему та боротьбу з негативними аспектами судочинства [2, с. 26].

Безумовно, прийняття профільного закону позитивно вплинуло на розвиток інституту медіації в Україні. Як альтернатива у врегулюванні спорів, дана процедура має ряд переваг та позитивних якостей. Зокрема, її вагомими перевагами включають ефективну економію часу, збереження конфіденційності, утримання довгострокових стосунків і використання фінансових ресурсів з максимальною ефективністю. Крім того, медіація сприяє уникненню можливих репутаційних втрат [2, с. 27].

Активний розвиток інституту медіації в Україні має позитивне значення в процесі Європейської інтеграції. Зокрема, закріплення медіаційної процедури на законодавчому рівні надає громадянам в Україні свідомість про те, що вони мають право скористатися цією процедурою. Українська ідентичність у контексті європейської інтеграції вимагає гармонізації національного законодавства з законодавством Європейського Союзу, включаючи поліпшення законодавчої бази щодо медіації. Закон України «Про медіацію» визнає медіаторську професію офіційною, встановлюючи вимоги до професійної підготовки медіаторів. Більшість медіаторів в Україні мають вищу освіту та пройшли спеціалізовану підготовку з

теоретичних та практичних аспектів медіації. Медіація сприяє результативному діалогу, що є основою розвитку правової держави в сучасному суспільстві. Вона представляє собою альтернативний шлях захисту прав людини і громадянина в Україні.

Водночас, не зважаючи на позитивний ефект від розвитку медіації в Україні, перед нею постають також виклики та проблеми. Зокрема, низька поінформованість громадян про можливості процедури медіації а також стереотипи та упередження щодо альтернативних способів врегулювання спорів на противагу судовим вирішенням спорів. Саме тому, крім законодавчого врегулювання інституту медіації, необхідно посилити інформаційні кампанії щодо її можливостей та переваг. Погоджуюсь з пропозиціями Ю. Шмаленко в магістерській дисертації щодо різносторонньої популяризації медіації в Україні, починаючи від інформування через засоби масової інформації (Інтернет-ресурси, телебачення, радіо, газети), до проведення різного рівня конференції, круглих столів, лекції, семінарів з питань медіаційних процедур із залученням представників юридичної спільноти і всіх зацікавлених осіб. В Україні доцільно реалізувати низку інформаційно-просвітницьких заходів для популяризації медіації, як альтернативного методу вирішення спорів, це можуть бути соціальна реклама на телебаченні, статті та інтерв'ю в ЗМІ, спеціальні освітні проекти. Слід активніше залучати громадські організації до проведення просвітницьких заходів щодо переваг та можливостей медіації. Просування медіації через освітні програми – це дієвий інструмент популяризації цього методу серед населення. В Україні доцільно розглянути можливість впровадження базового навчального курсу з основ медіації в загальноосвітніх навчальних закладах. Це дозволить з дитинства формувати у молоді розуміння переваг мирного шляху подолання конфліктів та навички конструктивної поведінки у спорах. Слід активніше включати тематику медіації до програм підготовки юристів у закладах вищої освіти, адже саме від обізнаності правників із можливостями цієї процедури залежить рівень інформування ними своїх клієнтів про опцію звернення до послуг медіатора. Такі кроки посилять розуміння та довіру до інституту медіації в українському суспільстві. Адже чим більше люди розумітимуть, що медіація – це можливість для них власноруч виробити взаємоприйнятне рішення у спорі за підтримки нейтрального посередника, тим охочіше вони користуватимуться цією процедурою. Коли пересічні громадяни усвідомлять переваги медіації у порівнянні із тривалим та виснажливим судовим процесом, то рівень їхньої довіри до цього альтернативного інструменту зростатиме, і відповідно збільшуватиметься попит на послуги професійних медіаторів та кількість успішно врегульованих за їх сприянням конфліктів. Просвітницька робота є запорукою ефективного розвитку практики медіації в державі. Готовність населення до застосування процедури медіації буде свідчити про підвищення рівня правової культури громадян, що сприятиме формуванню суттєво вищого рівня розвитку суспільства [3, с. 90-91].

Крім того, існує нагальна потреба прийняття низки додаткових законодавчих і підзаконних актів для впровадження медіації в різних галузях, включно з процедурами та механізмами її застосування. Оптимальним шляхом на наступному етапі нормативного забезпечення медіації має стати формування багаторівневої системи законодавчих і підзаконних актів на основі прийнятого базового Закону України «Про медіацію» [3, с. 70].

Підсумовуючи, необхідно відзначити, що медіація, безумовно, має переваги та перспективи розвитку в Україні. Водночас, з метою ефективного впровадження

інститу медіації, необхідно також подолати ряд викликів та проблемних питань. Зокрема, є потреба удосконалення законодавства, активна та різностороння популяризація медіації, впровадження її в освітні програми.

Список літератури

1. Закон України «Про медіацію» від 16.11 2021, URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-IX#Text>.

2. Кришталь Г, Брюховецька І. "Альтернативний засіб правового захисту прав людини: медіація." Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки 2 (65) (2023). С 25-29.

4. Шмаленко Ю. Магістерська дисертація "Медіація як інституціональне явище в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку." (2024). 109 стор.

Șcerbaniuc O. Șef al Departamentului de Drept procedural la Universitatea națională din Cernăuți în numele lui Iurii Fedkovici, profesor la Facultatea de Drept a Universității din Vilnius, doctor în jurisprudență, profesor

Integrarea Europeană în timp de război

Parcursul spre integrarea europeană este o consecință naturală a independenței Ucrainei. Originile sale se află în istoria națiunii noastre și în realizarea dreptului de a trăi într-o țară democratică, dezvoltată din punct de vedere economic și orientată social. Scopul său este de a crea condițiile pentru aderarea la comunitatea țărilor europene dezvoltate prin reforme interne pe scară largă.

Integrarea europeană rămâne prioritatea cheie și neschimbată a politicii externe a Ucrainei, declarată oficial. Pentru Ucraina, aceasta este o modalitate de a stabili instituții democratice stabile, de a-și moderniza economia, de a depăși înapoierea tehnologică, de a atrage investiții străine și cele mai recente tehnologii, de a crea noi locuri de muncă, de a crește competitivitatea producătorilor interni și de a intra pe piețele globale. Eficacitatea proceselor de integrare europeană, împreună cu includerea Ucrainei în sistemul de distribuire a funcțiilor și rolurilor în sistemul economic și politic global modern, contribuie, de asemenea, la cooperarea internațională în rezolvarea conflictelor și la contracararea noilor amenințări la adresa securității internaționale.

Condițiile de aderare la Uniunea Europeană pentru fiecare țară în parte sunt stabilite printr-un acord între statele membre ale UE și țara candidată. Procesul de aderare constă în mai multe etape generale pe care trebuie să le parcurgă o țară candidată. Ucraina nu face excepție. În prezent, Ucraina se află în prima etapă, dar punerea sa în aplicare reprezintă aproximativ 2/3 din toate eforturile depuse. Putem înțelege cât timp va dura aderarea Ucrainei la Uniunea Europeană dacă ne uităm la alte țări din Europa Centrală și de Est.

Polonia a început negocierile de aderare la UE în 1990 și și-a depus cererea în 1994. Aceasta a aderat la UE în 2004. Bulgaria și-a depus, de asemenea, candidatura în 1994 și a devenit membră a UE în 2007.

Adică, procedura de aderare durează, în medie, aproximativ 15 ani. Bineînțeles, multe vor depinde de măsura în care ucrainenii înșiși vor susține cursul de integrare europeană și vor cere autorităților să pună în aplicare în mod clar planul de integrare europeană a Ucrainei.

Integrarea europeană a Ucrainei are loc în contextul unei intervenții rusești pe scară largă. Războiul declanșat de țara agresoare, pe de o parte, a dovedit disponibilitatea